

ÅRSRAPPORT | 20 Trygg Trafikk Troms og Finnmark | 21

TRYGG TRAFIKK

REGIONLEDER

Helga Anette Melhus

Telefon: 95 16 15 81

E-post: melhus@tryggtrafikk.no

Adresse: Strandvegen 13, 9007 Tromsø
Postboks 6600, 9296 Tromsø

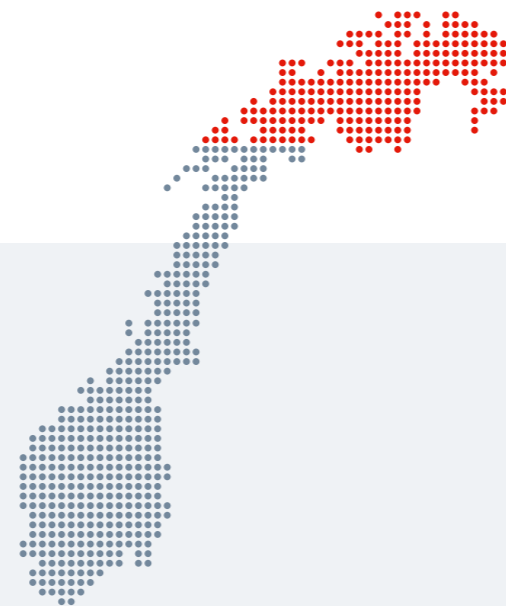
Medarbeider:

Seniorrådgiver Knut Larsen

Telefon: 93 20 76 41

E-post: larsen@tryggtrafikk.no

Adresse: Henry Karlsens plass 1
9815 Vadsø

TRYGG TRAFIKK I TROMS OG FINNMARK

Trygg Trafikks arbeid i Troms og Finnmark bygger på *Nasjonal tiltaksplan for trafikksikkerhet på veg 2018–2021*, Trygg Trafikks strategi for 2018–2025 og handlingsplan for 2020–2021, i tillegg til fylkeskommunens eget planverk for trafikksikkerhetsarbeidet.

Regionleder Helga Anette Melhus har kontor plass ved fylkeshuset i Tromsø og leder Trygg Trafikks arbeid i fylket. Trygg Trafikks øvrige kontorsteder er ved fylkeshuset i Vadsø. Trygg Trafikks faste ansatte i Troms og Finnmark er lønnet av Trygg Trafikk, mens aktivitetsmidler, kontorhold og reiseutgifter dekkes av Troms og Finnmark fylkeskommune.

ÅRSRAPPORT TROMS OG FINNMARK 2021

REDAKTØR: Helga Anette Melhus
KORREKTUR: Nye Tillen
DESIGN: October Design AS
FOTO: Helga Anette Melhus, Trygg Trafikk
Lyset hjelper barna i trafikken.

www.tryggtrafikk.no

INNHOOLD

Dette er Trygg Trafikk 4
 Omkomne i veitrafikken 5
 Trygge og sikre barn 6
 Trafikksikker ungdomstid 8
 Sikkerhet for fotgjengere og syklister 9
 Systematisk trafikksikkerhetsarbeid 10
 Bedre trafikksikkerhet og trafikksikker atferd 11
 Økonomi og finansiering 12
 Framtidige behov og muligheter 12

Trygg Trafikk arbeider for å oppnå **best mulig trafikksikkerhet for alle**. Mange er opptatt av sikkerhet i samferdselssektoren, men Trygg Trafikk er **den eneste aktøren som kun arbeider med trafikksikkerhet**.

SAMARBEIDSPARTNERE

- Troms og Finnmark fylkeskommune
- kommunene i fylket
- Statens vegvesen
- Politiet
- skoler
- barnehager
- frivillige lag og foreninger
- privat næringsliv

- Skjervøy kommune
- Sør-Varanger kommune
- Tana kommune
- Tjeldsund kommune
- Vadsø kommune
- Vardø kommune

MEDLEMMER

18 kommuner i Troms og Finnmark har medlemskap i Trygg Trafikk:

- Alta kommune
- Balsfjord kommune
- Bardu kommune
- Berlevåg kommune
- Båtsfjord kommune
- Gáivuotna – Kåfjord kommune
- Gamvik kommune
- Hammerfest kommune
- Lebesby kommune
- Målselv kommune
- Nordkapp kommune
- Senja kommune

TRAFIKKSIKRE KOMMUNER I TROMS OG FINNMARK

- Harstad
- Vadsø
- Hammerfest
- Sørreisa
- Storfjord
- Målselv
- Alta

Dette er Trygg Trafikk

Trygg Trafikks samfunnsoppdrag er å arbeide for best mulig trafikksikkerhet for alle. Trygg Trafikk står i en særstilling ved å være den eneste aktøren som kun arbeider med trafikksikkerhet.

Vi sørger for at trafikkopplæring og informasjon om trafikksikkerhet når ut til barnehager, skoler og resten av befolkningen. Målet er å få folk til å ta klokere valg i trafikken. Gjennom konseptene Trafikksikker kommune, bidrar vi med rådgivning, struktur og tiltaksplaner for å skape økt trafikksikkerhet. Trygg Trafikk jobber også med holdningsskampanjer og med å få trafikanter til å bruke sikkerhetsutstyr. Trafikantenes kompetanse vil ha stor betydning for trafikksikkerheten i mange år framover.

Samarbeidspartner og pådriver nasjonalt og lokalt

Trygg Trafikk fungerer som bindeledd mellom frivillige aktører og offentlige myndigheter, både nasjonalt og lokalt. Organisasjonen møter i Kontaktutvalget for trafikksikkerhet (KTS) og har ansvar eller delansvar for 35 tiltak i *Nasjonal tiltaksplan for trafikksikkerhet på veg 2018–2021*. Trygg

Trafikks regionledere har en sentral rolle i det kommunale og fylkeskommunale trafikksikkerhetsarbeidet.

Nettverksbygger og medlemsorganisasjon

Trygg Trafikk er en ideell, landsdekkende medlemsorganisasjon. Trygg Trafikk bygger nettverk og samarbeider med medlemsorganisasjonene om politiske saker med betydning for trafikksikkerheten. Medlemmer i Trygg Trafikk er i hovedsak kommuner, fylkestrafikksikkerhetsutvalg (FTU), bedrifter og andre landsdekkende organisasjoner.

Finansiering

På nasjonalt nivå finansieres Trygg Trafikk over statsbudsjettet og gjennom frie midler og prosjektkjøp fra Finans Norge og forsikringsselskapene. Lokale aktiviteter rundt om i landet finansieres gjennom fylkenes tilskudd.

10 omkom i trafikken i Troms og Finnmark i 2021

De nasjonale tallene for antall omkomne i veitrafikkulykker fortsetter å gå nedover. I 2021 var antallet 87, som er historisk lavt. 10 av disse omkom i Troms og Finnmark. Det er dessverre en økning sammenlignet med året før, da tallet var 6.

Antall hardt skadde har ikke hatt like stor nedgang som dødstallene over tid. Endelige skadetall for 2021 foreligger ikke før mai 2022, og er dermed ikke tatt med i denne rapporten. Men i 2020 ble 627 personer registrert hardt skadd i veitrafikkulykker i Norge, og 32 av disse var i vårt fylke. På bakgrunn av en undersøkelse som viser at dekningsgraden

for registrering av alvorlige ulykker bare er på 37 %, er det imidlertid grunn til å tro at de reelle tallene for hardt skadde er mye høyere. Å bli hardt skadd i trafikken kan gi varige og livsendrende konsekvenser.

Bak hvert enkelt ulykkestall i trafikken ligger en ufattelig tragedie for de som rammes, og det har også store samfunnsmessige konsekvenser. Et målrettet arbeid for å nå nullvisjonen og etappemålet om maksimalt 350 døde og hardt skadde i veitrafikkulykker innen 2030 må fortsette. Vi har ingen liv å miste.

TRYGG TRAFIKKS HOVEDOMRÅDER

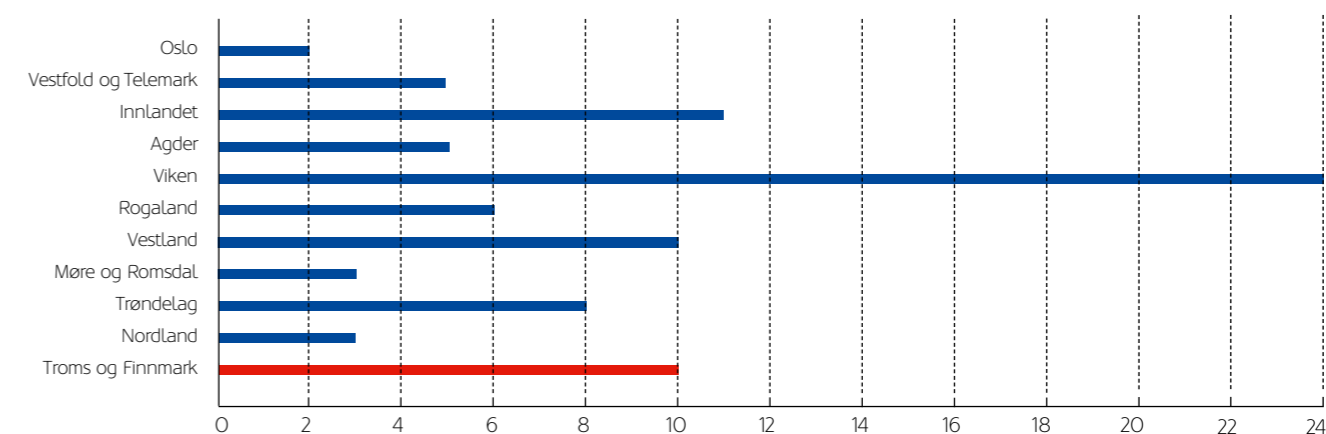
Trygg Trafikk har fra 2018 en ny strategi som gjelder fra 2018 til 2025.

I strategien peker vi ut fem hovedområder:

1. Trygge og sikre barn
2. Trafikksikker ungdomstid
3. Sikkerhet for fotgjengere og syklister
4. Systematisk trafikksikkerhetsarbeid
5. Bedre trafikksikkerhet og trafikksikker atferd

OVERSIKT ANTALL OMKOMNE PER FYLKE I 2021

▲ **1:** Molly og Partner fra Barnas Trafikklubb holdt forestilling i Vadsø høsten 2021. **2:** I høst utga Trygg Trafikk boka Tiden trenger Trygg Trafikk, som skildrer Trygg Trafikks historie fra 1956 til 2021. På bildet er forfatter og seniorrådgiver i Trygg Trafikk Kristin Eli Strømme og tidligere distriktsleder for Trygg Trafikk i Troms Elsa Klemetsen. **3:** Høsten 2021 avholdt vi to nettverksmøter i Alta og Tromsø for lærere som underviser i valgfaget trafikk ved ungdomsskoler. **4:** Sørreisa kommune ble godkjent som Trafikksikker kommune i oktober. Foto: Hege Methi, Helga Anette Melhus og Ragnhild Meisfjord.

Aktiviteter i 2021

Trygg Trafikk Troms og Finnmark har i 2021 fremmet trafikksikkerhetsarbeid regionalt og lokalt i fylket.

Dialog, innspill og veiledning mot kommunene har vært prioritert. Vi ser en effekt av det målrettede arbeidet med å få flere kommuner i gang med å bli godkjent som trafikksikker kommune og med å utarbeide/oppdater kommunale trafikksikkerhetsplaner. Vi har også vært pådriver i det fylkeskommunale trafikksikkerhetsarbeidet gjennom innspill til regionalt planverk og forslag til saker og faglige orienteringer til fylkets trafikksikkerhetsutvalg.

Vi har understøttet trafikksikkerhetsarbeidet i barnehager, skoler og helsestasjoner med kurs, læringsressurser, informasjon og materiell. Vi har bidratt til lokalt forebyggende ungdomsarbeid. Flere tusen refleksprodukter har blitt delt ut, og vi har veiledet om bruken av disse. I både lokale og regionale medier har vi hatt en stemme og et budskap.

Koronapandemien med omfattende smittevernstiltak har naturligvis også preget årets arbeid. Digitale møteformer og digitale opplæringstilbud er i stor grad benyttet.

1 Trygge og sikre barn

OVERORDNET MÅL: Ingen barn omkommer eller blir hardt skadd i trafikken.

► I 2021 omkom tre barn i trafikken i Norge. Antall trafikkuulykker med barn er betydelig redusert de senere årene, og Trygg Trafikk vil bidra til å opprettholde den positive utviklingen, også for nye generasjoner. Det trengs fortsatt betydelig innsats for å klare dette. Vi har liten kunnskap om skadetall for barn som myke trafikanter. Trafikksikkerhet for barn er de voksnes ansvar.

Trygg Trafikk sørger for å gi trafikkopplæring til barn og unge gjennom utdanningssystemet. Det gjelder også barn, unge og voksne fra land med en annen trafikkultur. Vi oppfordrer til systematisk trafikkopplæring av to grunner: I et kortsiktig perspektiv skal barn lære hva som er sikkert, og hva som er farlig, slik at de unngår ulykker. I et langsiktig og forebyggende perspektiv er det viktig å etablere gode vaner og skape en god sikkerhetskultur.

Mange barn feilsikres i bil og buss, og mange opplever også skoleveien som utrygg. Det er en utfordring at trafikksikkerhet ikke alltid inngår som en naturlig del av samarbeidet mellom hjem, barnehage og skole. Trygg Trafikk er en pådriver for at barn skal være trygge og sikre i trafikken. Vi vil at myndighetene skal legge større vekt på hensynet til barn og unge i planleggingen av transportsystemet, både nasjonalt, regionalt og lokalt.

AKTIVITETER I 2021

Trygg Trafikk Troms og Finnmark har i 2021 hatt følgende tiltak rettet mot barn og foreldre, barnehage og grunnskole:

- Helsestasjoner har fått brosjyrer om sikring av barn i bil.
- Vi har gitt informasjon om e-læringskurs for helsesykepleiere om sikring av barn i bil.
- Film om riktig sikring av barn i beltestol er vist på fylkeskommunale informasjonsskjermer og på flyplasser.
- Vi har gitt informasjon om vårt digitale barnehagekurs: *Barnehagen i Trafikken* til kommuner og barnehager og vi har avholdt et informasjonsmøte om dette for barnehagestyrelser i en kommune.
- 1 700 skolestarterne og 1.-klassinger i våre trafikksikre kommuner har fått aktivitetsheftet *Hvor kan vi leke og hvor kan vi gå?* (Barnas Trafikklubb).
- Vi har gitt informasjon og veiledning om digitale læringsressurser i Barnas Trafikklubb til barnehager, skoler og kommuner.
- Vi har kjørt en digital kampanje i sosiale medier for spredning av Barnas Trafikklubb.
- Det ble holdt en forestilling med Molly & Partner (Barnas Trafikklubb) i Vadsø.

- Vi har gitt informasjon om Sykkeldyktig.no, som er det digitale opplæringstilbudet vårt for sykkel fra 4. klasse.
- Vi har gitt informasjon og veiledning til kommuner, skoler og FAU om Hjertesone – en metode for tryggere skolevei.
- Det har vært flere medieoppslag rundt skolestart, som handlet om å senke farten og vise hensyn.

▲ Ordfører Helene Nilsen og nestleder i FAU Kristina Høgden ved Grov skole møtte statssekretær i Samferdselsdepartementet Ingelin Noresjø for befaringsom Hjertesonearbeid ved Grov skole i Tjeldsund høsten 2021. Foto: Helga Anette Melhus, Trygg Trafikk.

2 Trafikksikker ungdomstid

OVERORDNET MÅL: Færre ungdommer omkommer eller blir hardt skadd i trafikken.

► Færre ungdommer i alderen 15–24 år har omkommet eller blitt hardt skadd i trafikken de siste årene. Likevel er ungdom, spesielt unge bilførere, fortsatt høyt representert på ulykkesstatistikken. I arbeidet mot nullvisjonen er ungdom en viktig målgruppe. Ungdom eksponeres for trafikkfarlige situasjoner på flere måter. I byene velger unge ofte kollektivtransport, og de går eller sykler framfor å kjøre bil. I distriktene er bilen viktigere. Det er mange som bruker bil til skole og aktiviteter, og i en del miljøer er bilen en viktig hobby. De som er opptatt av bil, kjører mer enn andre og er dermed mer utsatt for ulykker. Trygg Trafikk har to tilnærminger i ungdomsarbeidet. Hovedsatsingen er opplæringstiltak i skolen. Disse tiltakene er rettet mot alle. Hensikten med tiltakene er å styrke den gode atferden. I tillegg er det nødvendig å rette spesielle tiltak mot de mest risikoutsatte ungdommene.

AKTIVITETER I 2021

Trygg Trafikk Troms og Finnmark har i 2021 hatt følgende tiltak rettet mot ungdom:

- Informert skoler og skoleeiere om de digitale læringsressursene våre for ungdomstrinnet og for videregående opplæring.
- Arrangert to fysiske nettverksmøter for lærere som underviser i valgfaget trafikk. Flere lærere i fylket deltok også på den digitale samlingen vår.
- Dekket studieavgiften og gitt reisestøtte til ni lærere som tok videreutdanningsstudiet *Trafikalt grunnkurs for lærere i offentlig skoleverk* (5 studiepoeng) ved Nord universitet.
- Bidratt til lokalt forebyggende arbeid blant ungdom gjennom konfliktrådet og rådgivning til lokalt politi og kommuner.
- Hatt dialog med Nord universitet med mål om kunnskapsinnhenting vedrørende bruk av ATV og mopedbil blant ungdom i Finnmark.
- Bistått opplæringsavdelingen vår med å legge til rette for utvikling av nye læringsressurser knyttet til ATV og mopedbil.

▲ Håvard Nygård i Alta får opplæring i kjøring av mopedbil. Trygg Trafikk har startet arbeidet med å lage nytt innhold til Underveis om mopedbil. Foto: Zoey Line Barstad, Trygg Trafikk.

3 Sikkerhet for fotgjengere og syklister

OVERORDNET MÅL: Det skal bli tryggere å sykle og gå.

► Det er en nasjonal satsing at flere skal gå og sykle, og målet er at dette ikke skal føre til flere ulykker. Det er mange utfordringer som gjør det krevende å oppnå dette. Mange veier er ikke tilrettelagt for gående og syklende. En stor andel syklister bruker ikke sykkelhjelm, til tross for at dette reduserer risikoen for alvorlig hodeskade. Refleksbruken blant fotgjengere er fortsatt for lav, noe som utgjør en risiko for påkjørsler. Trygg Trafikk følger nøye med på ulykkesutviklingen og formidler kunnskap om sikkerhet for fotgjengere og syklister. Vi er en pådriver for at tilgjengelig ulykkesstatistikk skal gi et riktig bilde av risikonivået, og for at personskadeulykkene på sykkel blir rapportert.

AKTIVITETER I 2021

21. oktober markerte vi årets refleksdag sammen med taxinæringa og fylkeskommunen. Vi informerte om refleksbruk og delte ut reflekser til publikum. Gjennom medieoppslag, både i lokale og regionale aviser og NRK radio, fikk vi ut budskapet om viktigheten av å være synlig i mørket.

På høsten viste vi også refleksfilmen *Mørket kommer* på

kinoer, og vi delte ut refleksprodukter under egne arrangementer. Vi organiserte reflekstellinger i fylket. Til tross for at disse viste at Troms og Finnmark ligger over landsgjennomsnittet når det gjelder refleksbruk, er bruken altfor lav, særlig i byer og tettsteder.

Våren 2021 hadde vi en kampanje i sosiale medier om bruk av sykkelhjelm.

◀ Fylkesråd for samferdsel i Troms og Finnmark Kristina Hansen, seniorrådgiver i Trygg Trafikk Knut Larsen, leder i Finnmark Taxi Odd Harjo. Foto: Sunniva Tønsberg Gask, Troms og Finnmark fylkeskommune.

4 Systematisk trafiksikkerhetsarbeid

OVERORDNET MÅL: Kommuner og fylkeskommuner arbeider systematisk med trafiksikkerhet.

► Kommuner og fylkeskommuner har et viktig ansvar for innbyggernes trafiksikkerhet, blant annet som veieier, skole-eier og arbeidsgiver. Trafiksikkerhet er et tverrfaglig område, og samordning av arbeidet er en utfordring. Trafikksikker kommune og Trafikksikker fylkeskommune er godkjeningsordninger utviklet av Trygg Trafikk. Kriteriene bygger på eksisterende lovverk og er en hjelp for kommuner og fylkeskommuner til å systematisere trafiksikkerhetsarbeidet på tvers av sektorer. Folkehelsearbeidet er sentralt i kommuner og fylker, og det er naturlig å knytte trafiksikkerhet til det ulykkesforebyggende helsearbeidet.

AKTIVITETER I 2021

Vi har i 2021 prioritert et systematisk arbeid mot kommunene angående trafiksikkerhetsplaner og Trafikksikker kommune. I 2021 ble Sørreisa og Storfjord godkjent som nye trafikksikre kommuner, mens Hammerfest og Vadsø ble regodkjent.

Status for Troms og Finnmark per 2021 er dermed følgende sju godkjente kommuner: Alta, Målselv, Hammerfest, Vadsø, Harstad, Sørreisa og Storfjord. Alta og Målselv må regodkjennes. Flere kommuner er i prosess for å bli godkjent.

Vi har gitt flere høringsvar til kommunale og regional planer. I tillegg har vi forvaltet fylkeskommunale insentivmidler med mål om flere kommunale trafiksikkerhetsplaner og trafikksikre kommuner.

► Sørreisa kommune ble godkjent som Trafikksikker kommune i oktober. Foto: Harald Heieraas, Trygg Trafikk.

5 Bedre trafiksikkerhet og trafiksikker atferd

OVERORDNET MÅL: Trafiksikkerheten i samfunnet bedres.

► Antall alvorlige trafikkulykker er sterkt redusert, men vi er fortsatt et godt stykke unna nullvisjonen om at ingen skal omkomme eller bli alvorlig skadd i trafikken. Trafikantenes atferd er en medvirkende årsak til de fleste dødsulykker. Dette gjelder særlig ruskjøring, høy fart og manglende førerdyktighet. Distraksjoner har blitt et økende problem i trafikken. Trygg Trafikk arbeider målrettet for at myndigheter, næringsliv, organisasjoner og enkeltpersoner skal ha et bevisst forhold til sikkerhet, og for at de skal være motiverte til å ta sikre valg i trafikken.

AKTIVITETER I 2021

Som konsultativt medlem i fylkets trafiksikkerhetsutvalg har vi fremmet atferdsrettede temaer, som regulering av el-sparkeykler, førerrett og Hjertesone. Vi har hatt flere medieoppslag om blant annet trafiksikkerhet for gående og syklister, sommertrafikken, skolevei og ulykkestall. Vi har også hatt annonser i aviser med budskap om refleks,

fart og rus. Kommuner har fått informasjon om det digitale HMS-kurset vårt, og vi har bidratt med opplæring under Bolystuka i regi av Finnmark fotballkrets. Før jul presenterte vi historieboka *Tiden Trenger Trygg Trafikk* ved Universitetsbiblioteket i Tromsø.

▲ Trygg Trafikk sammen med Tromsø taxi og Troms og Finnmark fylkeskommune delte ut reflekser i Tromsø sentrum. Foto: Therese Marienborg Lindseth, Troms og Finnmark fylkeskommune.

Økonomi og finansiering

Trygg Trafikk utarbeider ett felles årsregnskap for hele organisasjonen. Dette inkluderer Trygg Trafikks totale inntekter og kostnader i 11 fylker samt i den sentrale organisasjonen. Årsregnskapet revideres av BDO AS og godkjennes av Trygg Trafikks styre og landsmøte.

Trygg Trafikks regionleder og seniorrådgiver i Troms og Finnmark lønnes av Trygg Trafikk sentralt. I regnskapet til Trygg Trafikk Troms og Finnmark ligger midlene fra Troms

og Finnmark fylkeskommune som dekker tiltak i fylket, reiser og kontorhold.

Restmidler øremerket ATV-prosjektet er overført til 2022. Dette utgjør til sammen 500 000 kr etter omdisponering i budsjettet. Det samme gjelder restmidler til trafikksikre kommuner på 701 542 kr. Resterende restmidler trekkes fra utbetaling av bevilgning for neste år.

Aktiviteter	Overført fra 2020	Inntekter 2021	Kostnader 2021	Saldo 2021 overføres til 2022
1 - Trygge og sikre barn	301 870	-	-89 415	212 455
2 - Trafikksikker ungdomstid	147 350	75 662	-168 951	54 061
3 - Sikkerhet for fotgjengere og syklister	-	225 189	-254 503	-29 313
4 - Systematisk trafikksikkerhetsarbeid	200 695	-	-40 670	160 025
5 - Bedre trafikksikkerhet og trafikksikker adferd	75 662	-75 662	-	-
24 - Trafikksikre kommuner	-	800 000	-98 458	701 542
29 - Fylkesaktiviteter	105 053	-25 189	-79 864	-
94 - ATV	50 000	250 000	-	300 000
99 - Reise, kontor og administrasjon	368 538	-7 168	-213 825	147 545
TOTALT	1 249 168	1 242 832	-945 686	1 546 315

Framtidige behov og muligheter

For 2022 vil de viktigste prioriteringene være å videreføre det systematiske arbeidet mot kommunene, få godkjent flere trafikksikre kommuner, bidra til utarbeidelse av flere kommunale trafikksikkerhetsplaner og påvirke til at lokale og regionale myndigheter tar i bruk virkemidler i det lokale og regionale trafikksikkerhetsarbeidet.

Vi prioriterer opplæring av barn og ungdom og skal fortsette å informere om trafikksikkerhet og bruk av sikkerhets-

utstyr. Handlingsplanen vår ligger til grunn for arbeidet vi gjør, og i den ligger tiltak knyttet til hovedområdene 1–5.

I forbindelse med den forventede oppsplittingen av Troms og Finnmark fylkeskommune vil vi vurdere den framtidige organiseringen vår. Vi vil fortsette pådriverarbeidet for trafikksikkerhet også i de nye fylkeskommunene. Forutsigbarhet i økonomien vil være sentralt for det videre tiltaksrettede arbeidet vårt.

Vi prioriterer opplæring av barn og ungdom og skal fortsette å informere om trafikksikkerhet og bruk av sikkerhetsutstyr.

Norge er fremdeles verdens mest trafiksikre land. Det norske trafikksikkerhetsarbeidet fungerer, og verden ser til den norske samarbeidsmodellen for inspirasjon.

Det har vi all grunn til å være stolte av, men vi kan ikke senke skuldrene og la trafikksikkerhet bli en salderingspost.

De politiske målene fram mot 2030 er ambisiøse og vil kreve forsterket innsats og modige valg. Trygg Trafikk vil fortsatt være en pådriver for å sikre at trafikksikkerhet gis prioritet.

Jan Johansen
direktør i Trygg Trafikk

**TRYGG TRAFIKK TROMS OG
FINNMARK**
Strandvegen 13, 9007 Tromsø
Postboks 6600, 9296 Tromsø

Tlf: 95 16 15 81
melhus@tryggtrafikk.no

TRYGG TRAFIKK
Tullins gate 2
Postboks 277 Sentrum
0103 Oslo

Tlf.: 22 40 40 40
hovedkontor@tryggtrafikk.no
www.tryggtrafikk.no